

Beslistool voor behandeling van complexe problematiek Academische Werkplaats Forensische Zorg voor Jeugd

Wat is het?

Een hulpmiddel om gedragsdeskundigen in de forensische jeugdzorg te ondersteunen bij beslissingen over de behandeling van delinquente jongeren met complexe problematiek.

Aanleiding

Jongeren die door probleemgedrag in een justitiële jeugdinrichting (JJI) of in de forensische GGZ terecht komen, hebben naast gedragsstoornissen regelmatig ook problemen op andere gebieden, zoals psychische stoornissen, verslaving of problemen in de sociale omgeving.

In de JJI's is het een uitdaging om goed zicht te krijgen op deze complexe problematiek en is het voor de hulpverleners vaak lastig om een passende behandeling te kiezen. Dit omdat er meestal veel verschillende factoren een rol spelen, die elkaar ook nog eens onderling kunnen beïnvloeden. Wat zet je in bij welke jongere, op welk moment en in welke volgorde? Om behandelaars te ondersteunen bij het nemen van deze beslissingen is de beslistool ontwikkeld. De tool kan ook helpen om jongeren meer bij beslissingen over de behandeling te betrekken, wat positief uitpakt op hun motivatie om actief aan de behandeling mee te doen.

Resultaten

De beslistool is ontwikkeld op basis van een combinatie van kwantitatief onderzoek (kenmerken doelgroep, uitkomstmaten) en kwalitatief onderzoek (ervaringen en kennis van experts en jongeren). In een Delphistudie gaven behandelaars uit alle JJI's aan over welke aandachtsgebieden zij informatie moeten hebben om een behandeling te kunnen geven: het systeem, motivatie, persoonlijke eigenschappen, problematiek, delict, vrienden en vrije tijd, werk en wonen en ten slotte hulpverlening. Bij deze domeinen zijn vragen en aandachtspunten opgesteld.

Op basis van een clusteranalyse van risicofactoren, is een indeling gemaakt in 7 profielen van jongeren: antisociale problemen (de zogenaamde veelplegers), systeemproblemen (jongeren met opvoedingsproblemen), jongeren met problemen met geweten en empathie, jongeren met verslavingsproblemen én met gewetens- en empathieproblemen, zedenproblemen, zedenproblemen met verstandelijke beperking en tot slot jongeren die overal gemiddeld scoren. Per profiel zijn specifieke risicofactoren onderzocht.

Motivatie loopt als een rode lijn door de domeinen en profielen heen. Steeds opnieuw wordt gekeken naar wat de jongere in beweging brengt. Behandelaars onderscheiden verschillende typen motivatie: 'niet gemotiveerd en wordt het ook niet', 'lijkt gemotiveerd maar is het niet', 'niet gemotiveerd, maar kan het wel worden' en 'is gemotiveerd'. Vanwege het grote belang van motivatie voor de behandeling is besloten in een deelstudie met gestructureerde focusgroepdiscussies kennis en ervaring uit de praktijk te verzamelen over het motiveren en gemotiveerd houden van de verschillende groepen jongeren. Deze informatie kan gezien worden als 'best practice' en wordt gebruikt bij de ontwikkeling van de beslissondersteuning.

Tot slot is er uitvoerig literatuuronderzoek gedaan naar werkzame behandelingen voor bepaalde problemen.

In het voortraject van de ontwikkeling van de digitale tool is een papieren versie van de beslistool gemaakt. Gedragsdeskundigen (uit 2 verschillende JJI's en een forensische ggz instelling) hebben – bij wijze van proef – deze versie gebruikt als leidraad in gesprekken met een tiental jongeren. Dit liet zien dat over het algemeen zowel de jongeren als de behandelaars positief over de beslistool zijn. De tool biedt structuur en houvast en draagt bij aan duidelijkheid over werkdoelen. Of, zoals één jongere opmerkte: 'ik snap nu waar ik op moet letten'.

Toepassing en toekomst

Praktijk

Op basis van de reacties van de gedragsdeskundigen en jongeren is het papieren model aangepast en is een eerste digitale versie ontwikkeld. De pilot van deze tool startte in februari 2017 in 2 JJI's en een forensische ggz instelling. Gedurende de pilot wordt de tool regelmatig geëvalueerd met jongeren en behandelaars. Bij de evaluaties staan de gebruiksvriendelijkheid, de bruikbaarheid en de aansluiting bij de belevingswereld van de jongeren centraal. Op basis van deze evaluaties zal waar nodig de tool worden aangepast. Eind 2017 worden de resultaten van de pilot opgeleverd.

Onderzoek

Een kwalitatieve onderzoek over de vraag hoe je jongeren gemotiveerd houdt, rekening houdend met verschillen in achtergrondkenmerken en risicofactoren, loopt momenteel. De beslistool en het onderzoek moeten in de toekomst ook gaan laten zien waar hiaten zitten, bijvoorbeeld ten aanzien van de continuïteit in behandeling, of de beschikbaarheid van behandelingen voor bepaalde problemen.

Daarnaast komen de resultaten van de focusgroepdiscussies medio 2017 beschikbaar.

Opleidingen

In de nabije toekomst wordt een training ontwikkeld in het gebruik en de toepassing van de tool.

Projectgegevens

Titel Beslistool voor behandeling van complexe problematiek
Uitvoering door Academische Werkplaats Forensische Zorg voor Jeugd

Contactgegevens

Natasja Hornby
n.hornby@teylingereind.nl

augustus 2017

Producten en publicaties

- www.awrj.nl
- EFCAP 2016 presentaties op te vragen via E.A.Mulder@curium.nl:
  - Serious juvenile offenders: subgroups of offenders and differences in treatment needs
  - Development of a decision support tool
- Artikel in [International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology](#)